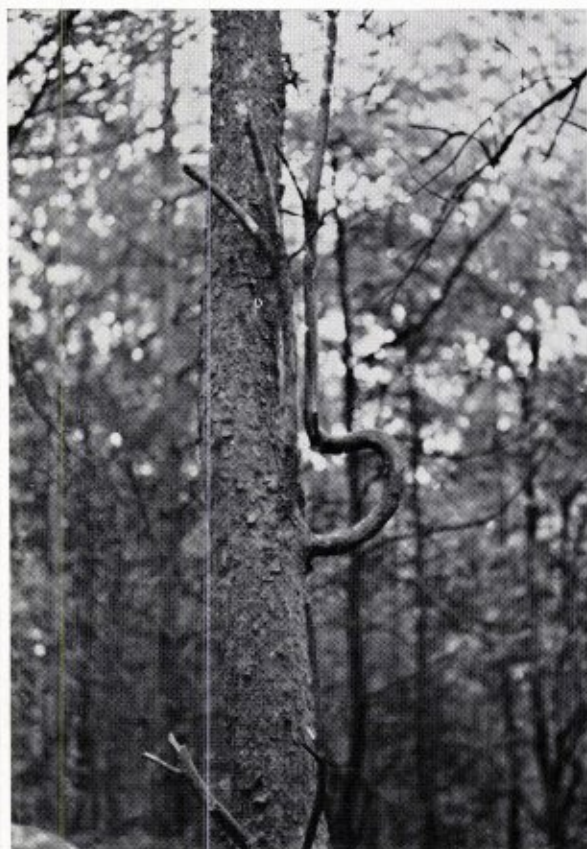

ENTOMOLOGISCHE EXCURSIE NAAR HET LEUDAL OP ZONDAG 28 JULI 1968

Bajonetvorming op *Pinus silvestris* (Grove pijnboom), te wijten aan vraat van *Evetria buoliana* („Denneknop-rups”). De rups vreet in de eindknop van een jonge loot; bij minder ernstige beschadiging sterft de twijg niet af, maar buigt zij om door verlies aan turgor. Later richt de jonge tak zich weer omhoog.
Vinkenbos, 28 juli 1968.

Het Leudal is vanouds het exploratiegebied bij uitstek van Prof. Dr. J. van Boven, myrmecoloog, en op deze mooie zomerzondag de excursieleider.

Dank zij zijn jarenlange speurtochten in dit mierendorado blijkt dat 77% van de gehele inheemse mierenfauna hier voorkomt, d.w.z. tegen de 40 verschillende soorten.

De wandeling was zó uitgestippeld dat iedereen met de meest algemeen voorkomende soorten kon kennismaken.

Een groot koepelnest van *Formica rufa*, de bosmier, kon door iedereen van nabij bewonderd worden: naast de hoofdbewoners werden er ook diverse exemplaren van de glanzende gastmier, *Formicoxenus nitidulus* gesignaleerd, benevens vele cocons van de gevlekte zakkever, *Clythra quadripunctata*, die men in het voorjaar in grote getale als vreedzaam medebewoner in zo'n nest kan aantreffen.

De glanzende houtmier, *Lasius fuliginosus*, moest het ontgelden: iedereen wilde de typische *fuliginosus*-geur opsnuiven en in zich opnemen. De nesten van de schorsmieren, *Leptothorax nylanderi* en *L. acervorum* konden aan de hand van daags tevoren uitgezette merkpaaftjes gemakkelijk teruggevonden en nader bekeken worden.

Prof. van Boven maakte het gezelschap onderweg ook attent op enkele gevallen van bajonetvorming bij de den.

Bij inspectie van de eerste de beste berk konden al meteen diverse „sigarenkokertjes” opgemerkt worden, waarin het wijfje van de snuitkever, *Deporaus betulae* in het voorjaar de eitjes gedeponeerd had. De berkebladroller gaat daar-

bij heel kunstig te werk, wat aan enkele fraaie tekeningen en foto's van de uitgerolde blaadjes duidelijk te zien viel.

Na de lunch ging de tocht naar de Nunhemmerhei.

Ook hier was de te volgen route bewegwijzerd zodat zonder al te veel oponthoud zoveel mogelijk interessante objecten konden bekeken worden.

Ofschoon de ontwikkeling in de kokons door warmte bespoedigd wordt, stellen de mieren hun broed nooit rechtstreeks aan het felle zonlicht bloot. Bij één van de nestpoorten wordt het toekomstige kroost door de werkers naar de veilige duisternis gebracht. Leudal, 28 juli 1968.

Vraatbeeld van *Lasius niger*, de bruine wegmier, in een oude stronk. De uitgeholde nestkamers zijn goed te zien. Leudal, 28 juli 1968.

In het nest van de grasmier, *Tetramorium caespitum* werden gastmieren ontdekt van de sabelmier, *Strongylognathus testaceus*; deze gasten verdringen op de duur de oorspronkelijke bewoners.

Bij de bloedrode roofmier, *Formica sanguinea*, konden twee soorten slaven opgespoord worden nl. *F. fusca* en *F. cunicularia*.

Terloops passeerden meerdere mierensoorten de revue, maar daarnaast werd ook aandacht besteed aan andere entomologische bezienswaardigheden.

Het gezelschap werd attent gemaakt op „harsmannetjes” (zie Nathist. Maandblad 57, 1968, p. 157, 158); een paar mierenleeuwen demonstreerden braaf hoe de hun toegeworpen miertjes in de typische vangkuilen werden weggezogen; mineergangen en vraatfiguren werden natuurlijk niet over het hoofd gezien.

Deze zomergenootschapsexcursie heeft bij de 40 deelnemers een onvergetelijke indruk achtergelaten; namens allen dankte de heer Heerkens Thyssen professor van Boven voor het vele voorbereidende werk dat hij verrichtte en voor de vele wetenswaardige bijzonderheden, die hij op zo boeiende en onderhoudende wijze aan zijn dankbaar gestemde toehoorders had weten uit te leggen.

(Foto's J. D. Johns).